

Beter Begeleiden

Vakblad voor begeleiders in het onderwijs

Omgaan met prestatiedruk
Psycho-educatie bij autisme
Constructief communiceren met ouders

Landelijke Beroepsgroep
Begeleiders Onderwijs

Beter Begeleiden Jaargang 16, nummer 2

Beter Begeleiden is een uitgave van de Landelijke Beroepsgroep voor Begeleiders in het Onderwijs (LBBO).

De LBBO richt zich op intern begeleiders/ kwaliteitscoördinatoren, jonge-kindspecialisten, ambulante begeleiders, gedragspecialisten, beeldbegeleiders en specialisten begaafdheid.

LBBO

Leyensweg 113 A5
3721 BC Bilthoven
Telefoon: 085-7606246
E-mail: kantoor@lbbo.nl
Website: www.lbbo.nl

Coördinatie

Saskia Overvliet

Eindredactie

Femke van den Berg, Bureau Bisontekst

Hoofdredeactie

Yolanthe van der Ree

Kernredactie

Engelien Houben-Feddema, Lidy Peters, Marc Smits,
Mieke Staal, Joke Verwoerd, Mirjam de Vos

Brede redactie

Ron de Groot, Mariëlle Lankhuijzen-Hendriksen,
Marjolein Mantelaers, Ingrid Nuijt

Aan dit nummer werkten mee

Myrthe Bende, Carolien de Bruin, Francis van Haandel,
Guillermo Holman, Inge, Judith van der Linden, Tamara Luijer,
Noëlle Pameijer, Robin Regelink, Suzanne Rouwhorst,
Ellen Schoonoord, Wouter Siebers, Marieke Tjallega

Beeld

Doriekefotografie, Tom van der Limpt fotografie en eigen beeldmateriaal van auteurs en geïnterviewden.

Concept vormgeving

Buitengewoon Concept

Vormgeving/Druk/Sales/Verspreiding

Elma Media B.V.

Oplage

4000

Verschijning

Beter Begeleiden verschijnt vijf keer per jaar en wordt per post verstuurd naar alle leden van de LBBO.

Copyright 2026

Niets uit deze uitgave mag worden veeveelvoudigd, overgenomen of openbaar gemaakt, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. De uitgever is niet aansprakelijk voor enig handelen op grond van de in dit blad gegeven adviezen en/of gedane mededelingen.

Redactioneel

Inspiratie

Een gloednieuwe editie van *Beter Begeleiden*. Met weer een gloedvolle inhoud, wat mij betreft. Inhoud waarvan ik hoop dat deze jullie zal inspireren en ondersteunen.

Zo zullen velen van jullie te maken hebben met leerlingen die hun lat wel erg hoog leggen. Of van wie de ouders dat doen. Leerlingen die daardoor op hun tenen lopen, misschien faalangst ontwikkelen. Sociale media en het toets- en testregime in het onderwijs doen hier ook een stevige duit in het zakje. Prestatiedruk in het onderwijs neemt toe, constateert Tamara Luijer, orthopedagoog-generalist in de kind- en jeugdpsychiatrie, dan ook in haar artikel *Als alles perfect moet* (p. 30). Zij pleit voor gerichte interventies. Inzicht in drukverhogende en -verlagende factoren is daarvoor een eerste stap. Lees haar artikel en ontdek welke handvatten zij biedt. Ik gun het onze jongeren dat zij hun schoolloopbaan met minder druk en meer plezier doorlopen.

Eveneens mooie handvatten biedt het artikel van Noëlle Pameijer en Wouter Siebers over communicatie met ouders (p. 18). Veel scholen worstelen hiermee, zo is ook mijn ervaring. De auteurs wijzen doorgeslagen digitalisering en het ontbreken van een heldere communicatiestructuur aan als 'hoofdschuldigen'. En de kwaliteitscoördinator als degene die structuur kan bieden, collega's kan ondersteunen en het gesprek over professionele communicatie kan aanjagen. De oplossing ligt niet in méér communiceren, maar in ánders communiceren. De titel van het artikel, *Mailbox dicht, deur open!*, is al veelzeggend.

Ook een mooie *Bijzondere kinderen* dit keer. Gelukkig ligt de tijd dat kleine mensen 'lilliputters' genoemd werden achter ons. Maar dat de groeistoornis die leidt tot dwerggroei 'achondroplasie' genoemd wordt, wist ik niet. Leerzaam om te lezen wat het effect van deze stoornis is op met name de fysieke ontwikkeling van kinderen. En wat de begeleiding van deze leerlingen vraagt van professionals in het onderwijs.

Dit was mijn laatste redactioneel. Na een jaar hoofdredacteurschap heb ik besloten andere accenten te leggen in mijn werkzame leven. Ik laat een geweldig team van redactieleden achter en heb het volste vertrouwen dat zij onder leiding van Bea Ros, mijn opvolgster, nog vele mooie en vooral interessante magazines zullen maken. Ik dank hen voor de fijne samenwerking. Jullie, lezers, wens ik blijvend lees- en ontwikkelplezier!

Yolanthe van der Ree
hoofdredeacteur@lbbo.nl

Inhoud

06

Van beleid naar praktijk

Wat kc'ers kunnen doen om het onderwijs (steeds) inclusiever te maken.

- 11** *Recensie 'Basisboek (Hoog)-begaafdheid voor po en vo'*
34 auteurs over passend(er) onderwijs voor leerlingen met kenmerken van (hoog)begaafdheid.
- 12** *Samen professionaliseren*
Hoe bied je elk kind goed onderwijs in de eigen groep? Wat vraagt dit van kc'ers? En van het samenwerkingsverband?
- 17** *Eerste Hulp Bij Begeleiden*
'Welke informatie mag ik volgens de AVG wél delen met het lerarenteam?'
- 18** *Mailbox dicht, deur open*
Hoe je de communicatie met ouders verbetert.
- 23** *Mariëlle*
'Het is 22.43 uur als mijn telefoon oplicht. Een mail van een ouder.'
- 24** *Tweesporenbeleid*
Het is belangrijk dat onderwijs-professionals werken aan een beter passende omgeving voor leerlingen met autisme en ze toerusten om hun eigen weg te vinden.

Recensie: 'Kleuters en leren' **29**

Een boek in vijf delen, over effectieve en creatieve didactiek voor het jonge kind.

Als alles perfect moet **30**

Over de oorzaken van prestatiedruk, met praktische handvatten om hiermee om te gaan.

Bijzondere kinderen **34**

In deze rubriek belichten we een bijzondere of zeldzame aandoening, stoornis of eigenschap bij kinderen. Deze keer: achondroplasie.

Kleine stappen met effect

Nét anders denken, iets andere taal gebruiken, luisteren naar lerenden: het draagt bij aan een inclusievere leeromgeving.

36

Topboek **41**

De must-reads van Myrthe Bende en Ellen Schoonoord.

Tot slot **43**

Agenda, ledenacties en (ander) LBBO-nieuws.